

Управління культури Черкаської облдержадміністрації
КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Кращі сценарії бібліотек області: вип. 17 / КЗ «ОУНБ імені
Тараса Шевченка»; уклад. Л. С. Шумко. – Черкаси, 2011. – 28 с.

*До 200-річчя
від дня народження
Т. Г. Шевченка*

Кращі сценарії бібліотек області

Вип. 17

Черкаси – 2011

Черговий випуск «Кращі сценарії бібліотек області» містить матеріали бібліотек-учасниць обласного конкурсу «Хай вівки святиться ім'я Кобзареве!»: Жашківської ЦРБ, Гродзівської СБФ Уманської РЦБС. Подані матеріали при творчому опрацюванні радимо використати в роботі бібліотек.

Підготувала:
Редактор:
Відповідальний за випуск:

Л.С. Шумко
Г.С. Круглякова
К.С. Бугаєнко

«Голос поета віщий в наші ввійшов серця»

(Сценарій літературно-музичного свята,
присвяченого Т.Г. Шевченку)

Автор: С.І. Мамкіна,
завідувачка методичного відділу
Жашківської центральної
районної бібліотеки.

*Святково прибрана зала. На стіні портрет Т.Г.Шевченка.
На столику вишитий рушник, томик «Кобзаря», гілочка калини.
На стенді - вишиті портрети Т.Г.Шевченка, українські рушники.
Книжкова виставка «Поет живе в серцях свого народу».*

Вед. 1. Кожний народ має своїх духовних велетнів-провідників у самобутній національній світі. Для нас, українців, таким символом став Тарас Шевченко: пізнаючи Шевченка, людство пізнає Україну.

(Під акомпанемент бандури звучить мелодія «Думи мої, думи»).

Гордий, величний, палкий і нескорений
Наш незабутній славетний Кобзар,
Лине в безсмертя над нивами й горами
Помислів, дум і сердець володар.

Вед. 2. Світ постав зі слова, і Україна постала зі слова, і слово те було в Шевченка.

Це ім'я стало символом нашого народу. Про поета ми знаємо, здається, все: від його босоногого дитинства – до останніх років у сирій петербурзькій майстерні. Змалку знаємо напам'ять його вірші.

Чим він зажив такої шани та всенародної любові? Словом!

Тим, що його думи та почуття злились із народними, що голос його став голосом народу, мова його – мовою народною, гнів і болі народу – гнівом та болями його, співця-кобзаря.

Вед.1. Тарас Шевченко один був спроможний обміряти своїм генієм усе українське життя, всю нашу історію. Отакої любові до рідної землі він учив нас:

Свою Україну любіть,
Любіть її. Во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Шевченків край... Так називають Черкащину. Не раз згадає він потім рідний край у своїх творах, таких як: поеми «Гайдамаки», «Княжна», вірші «Холодний яр», «Стоїть у селі Суботові», «Чигирине, Чигирине», залишить ряд малюнків «В Черкасах», «В Корсуні», «Богданові руїни в Суботові», «Дари в Чигирині» та інші.

Вед.2. Доля переслідувала його в житті, скільки могла, та вона не зуміла перетворити золото його душі в іржу, ані його любові до людей в ненависть і погорду.

Шевченко оспівав козацьку волю, вільний козацький дух, у козацтві він бачив запоруку вільної праці на вільній землі, кликав поневолених українців пригадати, як батьки боронили волю, допомагав українцю зрозуміти самого себе, збагнути свою суверенну національну особистість.

Слава не поляже:
не поляже, а розкаже,
Що діялось в світі,
Чия правда, чия кривда
І чиї ми діти.

Сама доля подарувала Україні за її страждання генія дивовижного, генія неосяжного - Тараса Григоровича Шевченка. Шевченко був і залишається центральною духовною постаттю нашої історії та культури.

Вед. 1. І сьогодні, в нинішніх умовах, Шевченко стоїть на сторожі нашої незалежності і нашого майбуття.

Кожен, хто відкриє томик «Кобзаря», відчує: книгу цю написала людина, яка воістину вистраждала свої злети, свої одкровення, людина, яка більше ніж будь-хто зробила для порятунку нації від занепаду, від знедуховлення, повернула їй віру в себе, повернула дух стійкості і життя.

Дивовижна доля цієї книги. Поезії, що входять до неї, складались на тернистих дорогах поетового життя, писались то в мандрах, то в казематах, мережились слова при світлі білих ночей Півночі і в пісках закаспійських пустель, під самотнім сонцем вигнання.

*(Виконується пісня на слова Т.Шевченка
«Ой зійди, зійди, зіронько...»).*

Вед. 2. Доля України завжди хвилювала Великого Кобзаря, він вірить у краще майбутнє свого краю. Його невмируще

І на оновленій землі
Врага не буде супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі

стало святим ідеалом для багатьох поколінь. Він оспівав жіночу долю, святість материнства, святість людського буття.

(Пісня «Нащо мені чорні брови»).

«Кобзар» Шевченка - це заповіт нашого національного пророка, бо майже кожний твір перейнятий болем за долю України, волелюбним покликом її синів і дочок.

Вед. 1. З творчістю Шевченка пов'язане становлення нашої літературної мови, з виходом «Кобзаря» відкрилася нова епоха в розвитку українського красного письменства.

Мова і пісня – дві фортеці, які повинен народ оберігати, плекати.

До вашої уваги вірш «Рідна мова» у виконанні автора Олени Дубинської, (члена літературного об'єднання «Гірський Тікич»), ввійшов у поетичну збірку «На хвилях Тікича».

РІДНА МОВА.

Українська мова – мова солов'їна,
Ти в моєму серці – рідна Україна.
Твоє небо синє, і поля широкі,
Тарасові думи сумні та глибокі...
І Лесине слово в душу загляда:
Там блукає Мавка, Лукаша шука.
Сад шумить вишневий,
Ще й зелений гай
І лунає пісня Марусі Чурай.
Закули в кайдани, у тюрми саджали,
Щоб тобою, мово, ми не розмовляли...
Кулі не минали, шаблею рубали,
Заповіт Шевченка ми не забували!
І калини гілка на сонечку квітла,
Мова українська, мов ранок, привітна.
Найдорожча мова, найсвітліша мова,
Якою співали мені колискову...

Вед.2. Під геніальним пером великого Кобзаря заграла наша рідна мова всіма барвами, зазвучала ніжно, мелодійно, заповонила людські серця.

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
От де люде, наша слава
Слава України!

Пророчі слова. «Кобзар» Шевченка став для українського народу пісенником. Тарасова пісня. Вона неповторна, вона свята і вічна. Шевченко не міг жити без того, щоб не співати. Бо був не лише поет. Не лише художник. Бо був Кобзар:

І виріс він, і кобзу взяв
І струни її торкнувсь рукою,
І пісня дивна полилась
Повита вічною журбою

Вед. 1. Співав він і сумні пісні, й веселі, навіть жандарми заслуховувалися його піснями. Улюбленими були: «Ой не шуми, луже», «Забілили сніги», «Гей, хто лиха не знає», «Ой ішов козак з Дону», «Ой зійди, зійди, зіронько...». Його пісні сягали в минулі часи.

Популярними стали «Заповіт» в обробці Порфирія Демущького, створений на використанні виразних можливостей українського народногосся та особливостей народного гуртового виконання, і саме Охматівський хор майстерно виконував пісні на слова Шевченка.

Співають їх зараз. Всі вони залишаються вічною живою і безкоштовною спадщиною українського народу.

(Виконується пісня на сл. Т.Шевченка «По діброві вітер виє...»).

Вед.2. Щиро шанують Великого Кобзаря, його твори перекладені багатьма мовами і видані мільйонними тиражами.

Найкращий і найцінніший скарб доля дала пророкові лише по смерті – невмирущу славу і незгасний Прометеїв вогонь «Кобзаря», котрий підхоплюють все нові і нові молоді руки і серця, щоб передати наступним поколінням, його слово надихає на поетичні рядки, присвячені цій геніальній людині.

Образ Кобзаря знайшов відображення в творчості письменників, поетів нашої Жашківщини.

Вагомий внесок у наукову Шевченкіану зробив уродженець с. Литвинівки, доктор філології Леонід Білецький.

Вед.1. Добре нами знаний поет-земляк Петро Власюк писав: «Усе, що в серці виплевав я доброго, належить вам». Це - світ створений поетом, його погляд вихоплює небачені досі грані людської діяльності і духу. В його збірочці поезій «Пісні над Тікичем» цілий ряд поетичних віршів, присвячених пам'яті Т.Г.Шевченка. Зокрема, у вірші «Черкащині» є такі слова: «Ти колиска нашого Тараса, чарівна Черкаська сторона».

Він також висловлює свою любов, пошану до вірного сина України такими поетичними словами:

(вірш «Є правда вічна і єдина»).

Є правда вічна і єдина,
Не відібрать її у нас.
Що наша мати – Україна,
А батько – славний наш Тарас.

Не погасить до них любові
У вірних дочок і синів,
Допоки дітям колискові
Ми виплітаєм з рідних слів,

Допоки мову солов'їну
У серці ревно бережем,
Своє шануючи, єдине,
І поважаючи чуже.

Не погасить вогню святого,
Як пам'ятатимеш завжди,
Корінням роду ми якого,
Хто наші прадіди, діди.

І доки сонце в небі плине,
Ця правда житиме у нас,
Що наша мати – Україна,
А батько – славний наш Тарас.

У вірші «Уклін тобі, Тарасова гора» звучать слова про невмирущу славу Кобзаря, що у многокриллі поколінь сяйво його вогнистого слова в серцях не згасає.

(Вірш «Уклін тобі, Тарасова гора»).

Народ шанує імена титанів.
Течуть літа, а пам'ять не вмира.
Ведуть шляхи у славне місто Канів,
Де спочиває серце Кобзаря.

Несуть йому з усіх широт планети
Свій племінкий, гарячий квіт душі.
Вогнисте слово мужнього поета
Сягає за найдальші рубежі.

А він стоїть та розмовля з віками.
І вільний край в обновах озира.
Уклін тобі, священне місто Канів!
Уклін тобі, Тарасова гора!

Вед.1. Сказала свої поетичні слова про Т.Шевченка Ольга Чорна – поетеса, голова районного літературного об'єднання «Гірський Тікич», керівник літературного гуртка «Живе слово», член клубу українських незалежних письменників «Оратанія».

Численна добірка її віршів про Кобзаря ввійшла в поетичну збірку «На хвилях Тікича»: доля Кобзарєвої матері («Дума про матір», образ Ликери Полусмак («Ликера») передусім привертають творчу уяву поетеси.

(Вірш «Кобзар» у виконанні автора – О. Чорної).

Цю книгу в котре я читаю,
Гортаю ніжно сторінки
Знайомі образи зринають,
Ідуть до мене крізь роки.
Ось мила серцю Катерина
Знеславлена іде селом.
І крихітку голубить сина,
Сердешні: горе вам обом ...
Пастух хлопчина до води
жоне ягнят на водопій,
зазнає лиха та біди
по наймах в стороні чужій...
Людській долі, розпач, туга.
Ненависний до болю трон.
Пихатих глядачів наруга
І волі вистражданий сон.
Кріпаччини гірка сльоза
лягла у Книгу наболіло.
І правди пристрасна ріка –
У думках з відчаю тремтіла.
В степу далекім Україна
В солдатським серці не вмирала

Як в Бога наймичка,
єдина, на сина свого виглядала.

Вед. 2. Збірка «Вітрила», видана в м. Жашкові літературним об'єднанням «Гірський Тікич» - ця незвичайна подорож до острова Поєзії, порадувала земляків творами поетів, які також віддали шану пам'яті Т.Г.Шевченка.

(Виступ І.Сухого – у виконанні автора вірш «Шевченко»).

Тече вода поважно і поволі.
Так плине безупинно час...
На березі Дніпровім, на роздоллі.
Стояв колись майбутній наш Тарас.
Як і колись, стоїть він на вершині.
Велично, сміло споглядає нас.
Як ми живем на Україні —
Велику думу думає Тарас.
Я щиро вірю - Україна діє,
І дух поетів поки що не згас.
І знаю я, що погляд потепліє,
Повірить нам великий наш Тарас.

(Виступ С. Дзядик – у виконанні автора вірш «Тарасові шляхи»)

ТАРАСОВІ ШЛЯХИ

Тарасові шляхи, отая доля,
Незламана, стражденна воля,
Яка спіткала у нелегкий час –
До неї простував Тарас.
Усе мов сон... У тім краю –
Тарас остався сиротою
Там степ, густі лани.
Збиткуються над ним пани...
Високії, знайомі кручі,
І хвилі, що ревли ревучі, .
І тихе милеє село -
Вже давниною поросло...
І вабить душу так манливо

Зелений сад! Квітуче диво...
Ген, за Дніпром, в яснім саду,
Він мріяв бачити сестру,
Яка на панщину ходила,
Ох доле-доленько немила!
Чому всі люди зацікавили.
І сироти не зрозуміли...?
Тарас усе страждає...
Глибокий біль терзає...
На серці камінь...
А коли прийде Катерина, -
Приблизь до неї,
Обійме та поцілує,
Заплаче серденько
За її тяжку долю
В кріпацькій неволі.

Вед. 1. Цикл віршів «До Тараса» увійшов в збірку поетеси Тетяни Альмужної «Родинне дерево».

ДО ТАРАСА

До Тараса, щоб життя його збагнуть,
До Тараса, щоб заглянуть йому в очі,
До Тараса, щоб відчуті його суть,
Його думи і слова його пророчі.
До Тараса, до глибин, до чистоти,
До його душевних мук і до тривоги.
До Тараса поспішаєш я і ти,
Щоб здолати всі задумані дороги.
До Тараса – найбільшого з людей,
До Тараса – найбагатшого духовно.
До Тараса без претензій, без ідей
Для очищення від накипу гріховного.
До Тараса піднімаюсь до Небес,
До Тараса і тебе веду за руку.
До Тараса щоби дух його воскрес,

Щоб пронести у життя його науку.

(Виступ автора)

Вед.2. Хвилює кожний поетичний рядок у вірші Наталки Часовенко «Шевченко (Велич творчості)», який увійшов у збірку «На хвилях Тікича». Вона передає своє захоплення великим талантом поета, його мужністю, безсмертям. Визнає, що «Тарас - мене на творчість надихає...».

(Виступ автора)

Вед. 1. Важко визначити, коли Шевченко був потрібний рідному народові: чи в ті далекі жахливі часи, коли він був поневолений, чи сьогодні, коли Україна духовно відроджується.

І тепер, у вільній і незалежній Україні, ми можемо припадати до цілющих, незамулених Шевченкових джерел, в душі народу словом заповітним він залишив вічний і глибокий слід.

Вед.2. Невмируща слава Т.Шевченка, народ свято береже пам'ять про нього. Свою творчість, любов і шану поету дарує підрастаюче покоління, закохане в поезію. Про нього будуть завжди писати вірші, поеми, великі й малі прозові полотна творці поетичної палітри.

(Вірш «Шевченкові», автор Карина Драмарецька).

ШЕВЧЕНКОВІ

Батьку Тарасе, поглянь на Україну:
Вже вільна вона від ляхів, москалів,
До неї в думках і в поезії линув,
Та вирвать з кайданів її не зумів.
Ми – діти твої і онуки, земляче,
Пройшовши крізь бурі і війни століть –
Здійснили твої заповіді гарячі
І зробимо все, щоби в радості жить.

Вед. 1. Нехай щирі поетичні серця юних зігрівають серця жашківчан, нас усіх гуртує щира любов до рідного слова, до рідної землі, де ми народилися і живемо. Хай воєки святиться ім'я Кобзареве!

Людське безсмертя з роду і до роду
Увись росте з коріння родоводу.
І тільки той, у кого серце чуле,
Хто знає, береже минуле
І вмiє шанувати сучасне, -
Лиш той майбутнє вивершить прекрасне.

Список використаної літератури:

1. Вітрила: поезії / збрала і упоряд. О. Чорна. – Жашків; Умань: вид.-полігр. п-во, 2006. – 51 с.
2. Власюк, П. І. Пісні над Тiкичем: вірші / П. І. Власюк. – Черкаси: ред.-вид. відділ облпреси, 1991. – 100 с.
3. На струнах поезій: поезії / рай. літ. об-ня «Гiрський Тiкич», літ. гурток «Живеє слово». – Жашків, 2009. – 41 с.
4. На хвилях Тiкича: збірка поезії / упоряд.: О. Б. Чорна. – Черкаси: Інлес, 2003. – 64 с.

«Хай вiвiки святиться iм'я Кобзареве!»

(Конкурс учнiв – знавцiв Шевченкового слова)

*Автор: С. П. Хворостяна,
завiдувачка Гродзiвської сiльської бiблiотеки
Уманського району.*

Мета конкурсу: поглиблювати знання учнiв про життєвий i творчий шлях Т.Г.Шевченка, розвивати творчi здiбностi, пам'ять, виховувати почуття любовi до народного поета та поваги до рiдної мови, художнього слова.

Конкурс проводиться в сiльській бiблiотецi. В конкурсi беруть участь двi команди, кожна з яких складається з п'яти чоловiк. Заздалегiдь учасникам конкурсу дається завдання повторити бiографiю поета, прочитати твори Кобзаря, що вивчаються за шкiльною програмою. Кожна команда має випустити тематичну стiнгазету.

Журi: вчитель української лiтератури, бiблiотекар шкiльної бiблiотеки, голова батькiвського комiтету, художнiй керiвник.

Хiд конкурсу

Вступне слово бiблiотекаря:

В iсторiї залишаються iмена, якi з гордiстю вимовляє, пам'ятає i шанує все людство. До них належить й iм'я великого українського Кобзаря – Т.Г.Шевченка.

«У кожного своя доля» - нагадав нам цю життєву iстину Тарас Григорович, хоч сам пішов далеко за межi своєї власної долi i, пройня-

вшись іншими, при ньому сущими і нашими сьогоднішніми, тоді ще не народженими, заявив світові про Україну.

Кобзарє, ми, твої внуки і правнуки, гордимось тобою! Твої книги читають і перечитують дорослі й діти. А головну книгу твого багатотраждального життя – «Кобзар» – читають в усіх куточках планети. Він став настільною книгою для багатьох поколінь, яких навчає добра і совісті, вірності і синівському обов'язкові – любити свій народ. Кожне нове покоління відкриває тебе, як невичерпне джерело, безцінний скарб поетичної думки і вогненного слова.

Незгасну пам'ять про українського Прометея увіковічують не лише його поетична і прозова спадщина, доробок художника, але й місце, пов'язані з перебуванням Т.Шевченка, пам'ятники і пам'ятні знаки, встановлені йому в нашій країні та світі.

І сьогодні, вшановуючи його пам'ять, ми знову і знову будемо говорити про Шевченка, про його невмирущу славу, він сам, своїми творами буде промовляти до нас.

Дорогі шанувальники творчості Кобзаря, запрошуємо вас взяти участь у конкурсі знавців творчості Т.Г.Шевченка.

I команда «КОБЗАРИ»

Капітан команди – Солодчук Аліна.

Девіз команди: *«Кобзарем його ми зємо так від роду до роду і на нього будем схожі, на співця свого народу».*

Емблема команди.

Пісня команди: «Шлях до Тараса» (Слова: Ю. Рибчинський, музика: О. Осадчий).

Привітання команди:

Ми вітаємо Вас щиро
І бажаємо Вам миру,
Гостей всіх поважаєм
І суперників вітаєм.
А команда наша дружна
Захищатимемось мужньо.

II команда «Тарасові онуки»

Капітан команди - Баранов Сергій

Девіз команди :"*Його слова, мов та вода жива, що гоїть рани, мертвих воскрешає "*

Емблема команди.

Привітання команди : Ми готові поборотись,
Бути кращими ми хочем
Переможе хай сміливий, розумніший і кмітливий.
Доведемо всім на світі,
Що ми сильні і завзяті.
Час вже конкурс розпочати!

Ведуча 1. Добрий день, юні шанувальники творчості Кобзаря, дорогі глядачі, вболівальники, судді! Сьогодні ми присутні з вами на конкурсі знавців творчості Тараса Григоровича Шевченка.

/Оголошує членів журі, почерговість виступів команд/.

I тур «Вкажи назву»

Правила проведення:отримавши картки з рядками поезії Тараса Шевченка, учні за 3 хв. мають написати назви творів, з яких ці рядки взято.

- 1."Сидить собі в старій ряднині..." (*"І золотої і дорогої"*);
- 2."А хату раєм називають..." (*"Якби ви знали паничі"*);
- 3."Веселі здалека палати..." (*"Зоре моя вечірняя"*);
- 4."По діброві вітер виє..." (*"Тополя"*);
- 5."Як понесе з України..." (*"Заповіт"*);

6. "І пом'яне батько з сином..." ("Мені однаково... "):
7. "На свічку Богу заробляла..." ("І виріс я на чужині");
8. "В тихий садочок на Україну..." ("Сонце заходить");
9. "І усміхнулася небога..." ("Сон");
10. "Нема в мене хати..." ("Мені тринадцятий минало").

(Журі підбиває підсумки, команди відпочивають, слухачам розповідають народні легенди та перекази про Кобзаря).

II тур «Біографія»

Правила проведення: за 3 хв. написати, які події в житті Шевченка відбулися у вказані роки.

- 1814 р. - (народився в с. Моринцях)
- 1831 р. - (переїхав до Петербурга)
- 1835 р. - (вперше малюнки визнали професійними)
- 1838 р. - (викуплений з кріпацтва)
- 1840 р. - (виходить "Кобзар")
- 1845 р. - (пише "Заповіт")
- 1847 р. - (заарештований)
- 1857 р. - (закінчується період заслання)
- 1860 р. - (присвоюється звання академіка)
- 1861 р. - (помер у Петербурзі).

*/Підбиття підсумків. Конкурс глядачів на кращого
декламатора поезій Т. Шевченка/*

III тур «Реставратор»

Правила проведення: за 5 хв. відновити пропущені слова в рядках.

1. «Садок вишневий... (коло хати)
Хрущі над вишнями гудуть».
2. «Малого сліду... (не залишу)
На нашій славній Україні».
3. «Як у Дніпра... (веселочка)
Воду позичає».
4. «Цвітуть сади, біліють хати,
А на горі... (стоять палати)»
5. «Наша дума, наша ... (пісня)
Не вмере, не загине».
6. «Уже покликали... (до паю),
А я собі у бур'яні».
7. «Нема на світі... (України)
Немає другого ... (Дніпра)».
8. «Весело сонечко ховалось
В веселих... (хмарах весняних)».
9. «Ну що б, здавалося, слова,
Слова та й голос... (більш нічого)».
10. «Біленькі хати повалялись,
Стави... (бур'яном поросли)»

/Підведення підсумків/.

IV тур «Хто швидше»

Правила проведення: прослухавши запитання, дати відповідь. Першою відповідає та команда, капітан якої першим підніме руку, якщо відповідь неправильна, слово надається іншій команді.

1. Автор повісті «Тарасові шляхи» (О.Іваненко)

2. Що платив панові кріпак, крім того, що працював на панщині? (*Оброк*)
  3. Кому Тарас Шевченко присвятив вірш «Сон»? (*Марку Вовчку*)
  4. Зараз ця гора називається Тарасова. А яку назву вона носила до цього? (*Чернеча*)
  5. Криптограма 10,1, 20,19, 3,12,23. Назвіть твір Тараса Шевченка? («*Заповіт*»)
  6. Село, в якому провів дитинство Тарас? (*Кирилівка*)
  7. Хто автор картини «Тарас-пастух»? (*Іжакевич*)
  8. Ім'я сестри, яка була для Тараса другою матір'ю? (*Катерина*)
- /Журі підводить підсумки конкурсу/.*

V тур «Вікторина».

- Ім'я матері поета (*Катерина*);
- Село, де народився Т. Г. Шевченко (*Моринці*);
- Море, в наукову експедицію до якого було запрошено Т.Г.Шевченка (*Аральське*);
- Сад, де Т.Шевченко познайомився з Сошенком (*у Петербурзі Літній сад*);
- 1860 року Рада Академії присвоїла Т.Шевченку звання академіка... (*гравірування*);
- Прізвище пана, у якого Тарас служив козачком (*Енгельгардт*);
- Назва маленької книжечки з поезіями, яку приховував поет, перебуваючи на засланні (*захалявна*);
- Здібності, які виявились у Тараса дуже рано (*малювання*).

VI тур «Конкурс капітанів»

1. У вишневому саду, що біля хати гудуть:

- літаки
  - джмелі
  - хрущі
  - гедзі
2. З-під якого дерева тече вода ярмом на долину?
    - з-під ясена
    - з-під явора
    - з-під дуба
    - з-під баобаба
  3. Тарас Шевченко залишився сиротою в:
    - 9 років
    - 10 років
    - 11 років
    - 12 років
  4. Жінка з вірша «Сон» на панщині жала:
    - пшеницю
    - просо
    - жито
    - овес
  5. Який твір відкриває збірку «Кобзар»?
    - «Тополя»
    - «Наймичка»
    - «Причинна»
    - «Катерина»
  6. Членом якого товариства був Шевченко?
    - «Руська трійця»

- «Вільна Україна»
- «Кирило - Мефодіївське товариство»
- «Товариство вільних людей»

7. Хто намалював картину для викуплення із кріпацтва Т.Шевченка?

- Жуковський
- Веніціанов
- Брюлов
- Григорович

8. Історичною основою твору «Гайдаки» є:

- битва під Полтавою
- битва під Жовтими Водами
- Коліївщина
- Льодове побоїще

9. Поему «Кавказ» було присвячено:

- Якову де Бальмену
- Козачковському
- К.Брюлову
- А.Олдріджу

10. Який твір Шевченка є містерією?

- «І мертвим, і живим...»
- «Катерина»
- «Сон»
- «Великий льох»

11. Першою політичною сатирою в українській літературі є:

- «Кавказ»
- «Єретик»

- «Наймичка»
- «Сон»

12. Коли відбувся перший арешт Шевченка?

- 1845 рік
- 1843 рік
- 1847 рік
- 1848 рік

13. Яка новина приголомшила Т.Шевченка в рік його смерті?

- повалення самодержавства
- скасування кріпацтва
- заборона друкувати книги українською мовою
- поневолення України чужоземними країнами

14. Яким псевдонімом підписував свої прозові твори Шевченко?

- Кобзар
- Дармограй
- Вільний чоловік
- Всевидящий

VII тур «Бліц-турнір»

На обдумування дається 10 сек. Правильна відповідь – 1 бал.

1. Кого просить Шевченко зійти над горою і поговорити тихесенько? (*Зорю*)
2. У якого пана Тарас працював козачком? (*Енгельгардт*)
3. Дитинство Шевченка пройшло в селі... (*Моринцях*)
4. Як називаються пейзажні замальовки Шевченка? (*«Живописна Україна»*)
5. Що трапилося в житті Шевченка 22 квітня 1838 року? (*Викуп з кріпацтва*)

6. Головним героєм якого твору був Ян Гус? («Єретик»)
7. Яку поему було присвячено Шафарикові? («Єретик»)
8. Як Шевченко назвав поему «Сон», за що був переслідуваний царатом? (Комедія)
9. Який прийом застосував Шевченко при змалюванні вбивства Тонгою дітей в поемі «Гайдамаки»? (Гіпербола)
10. З якого твору Т.Шевченка вислів «Учіться, читайте й свого не цурайтесь» став крилатим? («І мертвим, і живим»)
11. Скільки часу перебував поет у Новопетрівському укріпленні? (6 років 9,5 міс)
12. Який твір Шевченка було вперше екранізовано? («Катерина»)
13. Хто сказав про Шевченка такі слова: «Він був сином мужика і став володарем у царстві духа»? (І.Франко)

VIII тур «Ерудит»

1. Кожне ім'я має своє значення. Батьки Т.Г.Шевченка, даючи йому ім'я Тарас, начебто передбачали його майбутній характер. Згадайте, що означає ім'я Тарас. (Бунтівник)
2. Згідно слів Шевченка, той, хто бачив цю людину, хоча б здалеку, бачив пекло. Про кого міг так писати поет? (Про мачуху)
3. Помираючи, батько Тараса розподіляв спадщину. Тарасу він не призначив нічого. Батько вважав, що в цього сина є два шляхи і на обох спадщина йому буде не потрібна, один з цих шляхів батько вгадав. А якого шляху батько не вгадав, але боявся? (Григорій Шевченко боявся, що з сина може вирости "велике ледащо").
4. В якому році від Різдва Христового Т.Шевченко "пас ягнята за селом"? (1814+13=1827)

5. Один з віршів поета починається словами: «На Великдень, на соломі, Проти сонця діти...» Що робили діти? (Грالیся крашанками)
6. На похороні Шевченка в Петербурзі промови звучали трьома мовами. Назвіть їх. (Українська, російська, польська)
7. До претендентки на яку роль поет, художник, драматург Шевченко ставить такі вимоги: «Тільки українка, не панського роду, сирота і наймичка» (До дружини)
8. Який навчальний заклад м. Умані названо ім'ям Т.Г.Шевченка? (Педучилище)
9. У якому творі Т.Г.Шевченка згадується місто Умань? (У поемі "Гайдамаки")
10. Скільки років прожив Т.Г.Шевченко? (47)
11. Яке звання одержав Шевченко після закінчення Академії Мистецтв ? (Вільний художник)
12. Дівоче прізвище матері Шевченка? (Бойко)
13. Кому присвячена поема «ГЗ»? (Ганні Закревській)
14. Ім'я улюбленого Тарасового діда? (Іван)

IX тур «Шевченко – художник»

А зараз ви побачите картини Шевченка-художника. Назвіть їх.

(Демонструється по три картини для кожної команди. Відповіді оцінюються за двобальною системою. Найбільша кількість балів — шість).

X тур «Шевченко і географія»

Де відбуваються події цих творів?

1. Поема «Єретик» (Чехія).

2. Поема «Наймичка» (Україна, хутір).
3. Поема «Кавказ» (Кавказ, Чечня).
4. Поема «Гамалія» (Морський похід козаків у Туреччину).
5. Поема «Неофіти» (Стародавній Рим).
6. Поема «Сон» (Україна, Сибір, Петербург).
7. Вірш «Садок вишневий біля хати» (Українське село).

ХІ тур «Дуель»

Конкурс проводиться між двома учасниками, по одному з кожної команди.

Ведучий дає запитання, на яке відповідає той, хто перший підніме руку. Якщо його відповідь неправильна — шанс відповісти має другий учасник. За кожну правильну відповідь - 1 бал. Ці бали додаються до попередніх і за загальним підрахунком після всіх конкурсів визначається переможець.

Запитання ведучого:

1. Назвіть перший твір Шевченка на історичну тему? («Іван Підкова»).
2. Коли відбулась друга поїздка поета на Україну? (1845р.)
3. Хто написав музику до «Заповіту»? (М.Вербицький).
4. Поет дружив із актором-трагіком. Хто він? (Айра Олдрідж).
5. Геніальний російський актор, товариш Кобзаря. Хто це? (М.Щепкін)
6. Автор історико-біографічної опери «Тарас Шевченко»? (Г.Майборода).
7. Як називається перший екранізований фільм про Шевченка? («Тарас Шевченко»).
8. Хто зіграв головну роль у фільмі «Тарас Шевченко», знятому у 1951р. на Київській кіностудії? (С.Бондарчук).

9. Які художні твори про життя Т.Г.Шевченка ви знаєте? (С. Васильченко «У бур'янах», О. Іваненко «Тарасові шляхи», Д. Красицький «Тарасова земля», «Тарасові світанки», Д. Косарик «Син-кокос», О. Ільченко «Петербурзька осінь», А. Смілянський «Поетова молодість»).

Бібліотекар: Сьогоднішній наш конкурс – це справжнє свято Кобзаря, його вічної, нев'янучої творчості, полум'яного слова. Коли нам важко, коли смуток гризе душу, припадимо спраглими устами до його цілющого джерела, щоб знову відчувати силу, жити для рідного народу.

(Підведення підсумків, нагородження переможця і учасників конкурсу).

Звучить «Заповіт».

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Арсенич, П. Тарас Шевченко і Прикарпаття / П. Арсенич. – Івано-Франківськ: Нова зоря, 2001. – 200с.
2. Бабишкін, О. Шевченкова слава / О.Бабишкін. – К., 1989.
3. Богданович, Н. Избранные произведения / Н. Богданович.— М., 1983. — 283 с.
4. Болшаков, Л. Повесть про вічне життя/ Л. Болшаков. – К., 1990.
5. Ващенко, В.С. Епітети поетичної мови Т.Г. Шевченка: словник - покажч. — Д., 1982.
6. Зайцев, П. Перше кохання Шевченка // Зайцев П. Романи Куліша; Аліна й Костомаров. – К.: Україна, 1994. – 320с.
7. Зайцев, П. Життя Тараса Шевченка / П. Зайцев. – К.: Мистецтво, 1994. – 352с.

8. Кониський, О. Я. Тарас Шевченко-Грушівський: хроніка його життя / О. Я. Кониський. – К.: Дніпро, 1991. – 702с.
9. Краєзнавчі свята. – Х.: «Основа», 2006. – 288 с.
10. Лепкий, Б. Життєпис Тараса Шевченка / Б. Лепкий. – Івано-Франківськ: Нова зоря, 2004. – 216с.
11. Лепкий, Б. Про життя і твори Тараса Шевченка / Б. Лепкий. – К., 1994.
12. Смілявська, В. Святим огненним словом / В. Смілявська. – К., 1990.
13. Українське слово: хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: в 3 кн. — К., 1994.
14. Чуб, Д. Живий Шевченко / Д. Чуб. К.: Веселка, 1994. – 141с.
15. Шевченко, Т. Г. Зібрання творів: у 6-ти т. – К.: Наукова думка, 2001.

Підписано до друку 15.12. 2011

Тираж 35

Видавець: КЗ «Черкаська ОУНБ імені Тараса Шевченка»

18000 м. Черкаси, вул. Байди Вишневецького, 8

Електронна адреса: ounb@library.ck.ua

Наук.- метод. відділ: method@nplu.org